

Použití osciloskopu při nastavování polohy strojních částí

V technické praxi je často nutné zajistit činnost strojních částí v předem přesně definované poloze. V mnoha průmyslových aplikacích je nanejvýš důležité dodržet vždy přesně pracovní polohu strojní části, protože to zásadním způsobem ovlivňuje kvalitu výrobku. Tato situace nastává zejména v oblasti výroby strojů. Problém definované tolerance pracovní polohy strojních částí je však ve výrobní praxi obecný a musí jej řešit naprostá většina průmyslových odvětví využívajících automatické výrobní linky.

Polohování při výrobě lepenky

Systémy nastavení polohy běžné třeba v papírenském a dřevozpracujícím průmyslu. Příkladem může být výrobní linka na krabicovou lepenku, kde se posouvá široký pruh lepenky po zvlněném pásu rychlostí přes 20 m/min. Pás lepenky je rozřezán na úzké pruhy a stříhán příčně dvěma až třemi různými rotačními noži podle požadované délky lepenky. To umožňuje vytvořit až tři různé dlouhé lepenky z jednoho pásu. Poté je lepenka aplikována s požadovanou přesností v řádu 0,01 cm. Při obvyklé délce lepenky 0,5 až 2 m je doba trvání cyklu pro každý řez asi 0,25 až 0,75 s.

Čepele nožů musí být synchronizovány s pohybem pásu, chyba systému v nulové pozici pro každý cyklus je přibližně 10 cm. Aby bylo možné určit schopnost takového systému splnit požadavky na přesnost, je třeba testovat chybu polohy systému a vyhodnocovat signály zpětnovazebního obvodu, stejně jako synchronizaci čepelí nožů s rychlostí pásu, a jejich vertikální pracovní polohu.

V závislosti na rychlosti pohybu pásu je třeba zachytit průběh signálu s rozlišením přibližně 60 ms pro každý cyklus trvající 250 až 750 ms. To jsou obvyklé požadavky pro spouštění a servis polohovacích zařízení. Zcela obvyklé však není, aby byl měřicí přístroj schopen sledovat téměř v reálném čase proces nastavování takového systému a umožňoval technikům provést toto nastavení rychle a přesně. Cílem je především zobrazit dva průběhy ve stejném čase. Jeden z nich může zobrazovat aktuální a druhý předchozí cyklus, takže lze porovnávat nastavení systému ve dvou po sobě jdoucích cyklech.

Záznam průběhu osciloskopem

Stínítka starších typů osciloskopů měla schopnost uchovat na krátkou dobu měřený

průběh. To umožňovalo přepsat průběh příslušející nastavení systému ve stávajícím cyklu průběhem příslušejícím nastavení v následujícím cyklu zřetelnější křivkou a poskytovalo osobě provádějící nastavení systému dostatek času na intuitivní rozhodnutí, jak postupovat. Starší osciloskopy však byly drahé a těžké. Navíc měly málo funkcí a špatnou kmitočtovou odezvu. Výměna stínítka těchto osciloskopů je dnes dražší, než někdejší cena celého osciloskopu.

Některé metody digitálního zachycování průběhu spočívají v uložení celého průběhu signálu do paměti před jeho zobrazením. To ale neumožňuje technikovi porovnat vizuální a zvukové chování nastavovaného systému s průběhem zobrazeným na osciloskopu. Pro uvedenou aplikaci a podobné případy však není vhodné navzorkovat průběh, protože pak je třeba čekat na jeho zobrazení. Technik však potřebuje sledovat data tak, jak jdou po sobě, a mít možnost sledovat alespoň jeden průběh pro srovnání. Ideální by bylo sledovat průběh v reálném čase a mít možnost porovnat ho s předchozím. Ještě lepší je mít k dispozici i třetí průběh, který představuje ideální nastavení, jehož je třeba dosáhnout, a to vše mít zobrazeno současně.

Také systémy disponující automatickým nastavováním polohy potřebují pravidelnou údržbu a kontrolu nastavení. Řada takovýchto systémů sestává z 20 nebo 30 sekcí. Dnešní automatické funkce systémů dovolují rychlé a přesné nastavení, což značně usnadňuje práci s nimi. Časem však mohou nastat problémy mechanické nebo elektrické povahy, které vyžadují zásah technika.

Některé starší typy osciloskopů s dlouhou dobou aktualizace nutily uživatele k zobrazování průběhů v režimu záznamu. Ačkoli je to v řadě případů užitečné, neumožňuje to technikovi porovnat průběh odpovídající aktuálnímu cyklu s předchozím. To mu zásadně znesnadňuje práci. Většina polohovacích systémů generuje v každém cyklu spouštěcí událost. Proto bylo třeba najít osciloskop, který je schopen zobrazit události během nastavování systému v intuitivní formě. Takovými osciloskopy jsou Fluke řady 190. Jsou schopny spouštět na každý nový pulz při rychlé časové základně a funkce prodloužení doby dosvitu umožňuje uživateli zobrazit na pozadí průběh odpovídající před-

chozímu cyklu, spolu s třetím, ideálním průběhem. Takto lze snadno sledovat průběh nastavování systému.

Osciloskopy Fluke

ScopeMeter Fluke řady 190C (obr. 1) je výkonný, plně funkčně vybavený servisní osciloskop, který poskytuje výkon a rychlost stolního osciloskopu spolu s výhodami robustního ručního, bateriově napájeného

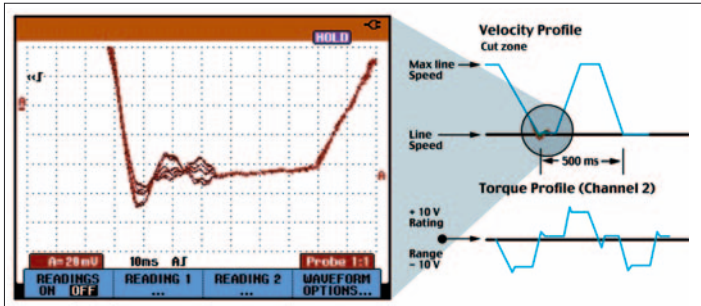

Obr. 1 Servisní osciloskop Fluke řady 190C

servisního osciloskopu. Jde o multifunkční měřicí přístroj, který splní požadavky elektrotechniků a provozních techniků ve slaboproudých i elektronických aplikacích. Zahrnuje vše potřebné: od vysokého vzorkovacího kmitočtu (až 2,5 GS/s) přes multimetrické funkce až k funkci záznamu. Pomocí funkcí kurzorů, zvětšení detailu průběhu (obr. 2), pokročilých způsobů spouštění a jedinečné schopnosti uložit do paměti až 100 obrazovek je schopen pomáhat při řešení velmi obtížných technických úloh.

Řada 190C obsahuje přístroje s barevným displejem, který usnadňuje rozlišení jednotlivých zobrazených průběhů, zvláště při zobrazení signálů s velkou amplitudou nebo signálů, které se částečně překrývají. Jasný a kontrastní displej umožňuje snadné sledování průběhu v různých podmínkách osvětlení.

Pro uvedenou aplikaci je obzvlášť důležitá funkce Digital Persistence, která dovoluje uživateli průběžné sledování dynamického průběhu. To mu umožňuje zachytit anomálie a analyzovat složité dynamické signály sledováním rozložení amplitudy při různých nastaveních časové základny s použitím barevně rozlišených úrovní četnosti výskytu a dobou dosvitu nastavenou uživatelem. Dal-

Obr. 2 Zobrazení průběhu na servisním osciloskopu Fluke 190C

ší výhodou osciloskopů této řady je rychlá aktualizace displeje.

Maximální vzorkovací frekvence 2,5 GS/s (*single shot*) na vstup umožňuje sle-

s velkým rozlišením a pamětí na 1 200 vzorků na vstup v režimu osciloskopu, nebo 27 000 vzorků na vstup v režimu zapisovače. Díky displeji rozšířenému na 12 dílků posky-

tovat měřený průběh s rozlišením 400 pikosekund. Nezávislé plovoucí, plně izolované vstupy disponují vlastním vzorkovacím obvodem, což dovoluje nezávislé zobrazení a analýzu dvou průběhů s plným rozlišením. Přístroj disponuje displejem

tuje detailnější obraz videosignálu. Představuje kvalitní, spolehlivou a bezpečnou volbu pro řešení náročných úloh v oblasti průmyslové údržby.

Dodavatelem popsaného servisního osciloskopu v České republice je společnost Blue Panther instruments, zástupce značky Fluke na českém trhu.

Ing. Vojtěch Němeček
Blue Panther, s. r. o.

Kontakt: Blue Panther, s. r. o.
Na Schůdkách 10, 143 00 Praha 4
tel.: 241 762 724, fax: 241 773 251
e-mail: servis@blue-panther.cz
www.blue-panther.cz

I N Z E R C E

Všechny je znáte z internetu
Přijďte si je vyzkoušet...

MĚŘICÍ PŘÍSTROJE

Přijďte a odnesete si fotoaparát Sony za Kč 15.000,-!!!

Blue Panther Instruments
... ŘEŠENÍ PRO VAŠE MĚŘENÍ

**Co a měříte?
Kde a z webu...**

... a ceny
**vyzkoušet,
objednat na
co znáte**

...4.2005 výstavu
stánku B12,

vyplňte soutěžní dotazník a získejte digitální fotoaparát v hodnotě Kč 15.000,- a mnoho dalších cen.

Blue Panther, s.r.o.
Na Schůdkách 10
143 00 Praha 4-Modřany
Tel.: 241 762 724-5
Fax: 241 773 251

Blue Panther Slovakia, s.r.o.
Trnavská 112
821 01 Bratislava
Tel./Fax: +421 248 292 215

Navštivte nás na webové stránce
www.blue-panther.cz

GMC